

[Boekbeoordelingen, 1905]

Theo Thijssen

bron

Theo Thijssen, [boekbeoordelingen]. In: *De Nieuwe School* jrg. 1 (1905), p. 84-88, 118-121, 127-130

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/thij006rece01_01/colofon.htm

© 2004 dbnl

Tot ridder geslagen. Oorspronkelijk jongensboek door J.G. Kramer. Tweede druk. Met illustraties van: A. Rünckel en C. Koppenol. Amsterdam, van Holkema en Warendorf. (Oranje-bibliotheek: 90 cts., geb. f1.25.)

Een kolossaal boek, dit; maar het is een beetje moeilijk, dat in een beoordeeling van een paar bladzijden duidelijk te maken,

Toch wil ik probeeren, eenig idee te geven van stijl en inhoud. Wat tusschen aanhalingsteekens staat, is *letterlijk geciteerd*.

‘Het was Januari 1096. De wintervorst had de rivieren doen verstijven en het land met een wit kleed bedekt. De wind gierde door de enkele bladerlooze boomen, die hier en daar verspreid stonden en deed mensch en dier naar de schamele hutten vluchten, die in schilderachtige wanorde om het kasteel van WILLEM van den Vinkenburg lagen.’

De schrijver wil dus zeggen, dat hij zich voorstelt met ons te staan bij den Vinkenburg, en dat het koud, guur weer is. Hij doet het zoo onbeholpen mogelijk; hij gebruikt niets dan *cliché's*: wintervorst; rivieren verstijfd, sneeuw is 'n wit kleed, boomen zijn bladerloos, hutten schamel; wanorde is schilderachtig. En zoo is het hééle boek: geen woord is van den schrijver zelf. Als nu de schrijver iemand was met veel taalgevoel en eenige goede smaak, als hij de moeite nam, na te gaan de beteekenis van zijn woorden, dan was er kans, dat hij 'n vlot-geschreven verhaal schreef van dezelfde kracht als onze gewone kinder-leesboeken; maar ongelukkig is de heer KRAMER iemand die geen taalgevoel heeft en geen smaak, en die niet precies uitdrukkingen en beelden van anderen kan onthouden. Dat blijkt al uit den potsierlijken overgang, die nu volgt:

‘Welk een verschil, een ridderkasteel of een dagloonershut! Terwijl in het eene, al wat tot de toenmalige weelde behoorde, opgehoopt was; terwijl tallooze dienaren vlogen op den wenk van den heer en de groote, kille kamers verwarmd werden door knoestige eikenblokken, werd in de andere slechts het meest onontbeerlijke aangetroffen: een strooleger in den hoek, eene houten bank en eene tafel, en huilde elke windvlaag door de reten van het dak, dat sinds onheugelijke tijden riep om herstel.’

Deze alinea is ongetwijfeld een lofwaardige *poging* om geschiedkundige kennis aan te brengen; maar de schrijver is er in geslaagd z'n woorden zóó te kiezen dat de lezer *niets* van de tegenstelling *ziet*; het woordje kille bijv., al geeft het weer, hoe de kamers soms waren, deugt hier niet om de tegenstelling met de hutten te laten uitkomen; het schreeuwende dak vindt in de beschrijving van het kasteel géén tegenhanger: bovendien is ‘verwarming door knoestige eikenblokken’ een idiote uitdrukking; het ‘elke windvlaag’ is een komieke overdrijving. ‘Knoestige’ gebruikt de schrijver, omdat hij dat woord gelezen heeft in een beschrijving; verder haalt hij ‘vliegen op de wenken van’ en ‘op een wenk van’ door elkaar, en zegt: ‘op den wenk van’.

Dan volgt een onnoozele beschouwing van negen regels over het harde lot der lijfeigenen; doch ineens merkt de schrijver op:

‘met al deze beschouwingen zouden een paar ruiters ons ongemerkt voorbijgaan’; en hij haast zich dan met een paar algemeenheden die twee ruiters te beschrijven; het zijn heer WILLEM met zijn zoon DIRK; ze komen van de jaarmarkt te Utrecht.

Voor het slot worden de ruiters verwelkomd door Clara, ‘de eenigste dochter van den ridder.’

‘Terwijl onze edellieden zich haastig naar binnen spoeden, hebben wij gelegenheid eens om ons heen te kijken.’

Volgt de beschrijving van het kasteel van buiten; enkel algemeenheden, culmineerend in deze vondst: ‘Het geheel maakt een somberen indruk.’

‘Voorloopig genoeg,’ zegt dan de schrijver; net of-ie ons later alles nog uitgebreider zal vertellen, wat hij echter wél laat. Hij verandert ons in spoken, en zegt: ‘In de kamers aan onzen linkerkant hooren we spreken; laten we *daarom* op onze teenen binnensluipen, *opdat* de sprekers niet gestoord worden.’

De sprekers zijn heer WILLEM, DIRK en CLARA; de laatste zit ‘eenig lijnwaad’ te weven. DIRK vertelt van de jaarmarkt. Er gaat 'n bel, en het avondmaal begint, waarbij ook de bediendes aanzitten. Er komen twee gasten: monniken, die met 'n zending van den Paus naar den bisschop van Utrecht moeten; ze zijn door het ruwe weer den weg kwijtgeraakt, en vragen gastvrijheid voor den nacht. Heer WILLEM verleent die gastvrijheid gaarne, en allen gaan eten. Dan vraagt de gastheer den ‘breedgeschouderden monnik, wiens weinige haren reeds begonnen te grijzen,’ of er nieuws is; en deze gaat 'n speech houden over de kerkvergadering te Clermont. ‘Als ik er nog aan denk,’ zoo laat de schrijver hem oreeren, ‘als ik er nog aan denk, welk een indrukwekkend schouwspel dat was, dan moet ik me onwillekeurig in gedachten daar weder verplaatsen.’ Hij vertelt, hoe URBANUS II tot de ‘tallooze menigte’ sprak, zwijgt over PETER VAN AMIENS, en wordt eindelijk ‘meegesleept door zijne eigene woorden’; hij spoort de aanwezigen aan tot 'n kruistocht, en zet zich dan ‘met een zucht’ neer.

‘Ademloos hadden de aanwezigen toegeluisterd. Een ieder gevoelde, als 't ware, de eerste trillingen van de vreeselijke gebeurte-

nissen, die gedurende de volgende eeuwen gansch de wereld zouden doen schokken en beven, die de bestaande maatschappelijke verhoudingen zouden vaneen scheuren, om daarvoor nieuwe in de plaats te stellen.'

De gastheer dankt den eerwaarden vader voor zijn 'schoone rede'; maar voor hij een 'bepaald besluit' neemt, wil hij 'in de stilte van den nacht daarover peinzen.'

'Het is reeds laat, wij allen zijn vermoeid en morgen wacht ons weder *heel veel, daarom* nog een beker geledigd op den goeden uitslag uwer zending,' zoo besluit hij met de dronkemanslogica, waarvan de heer KRAMER het geheim bezit.

Dan gaan ze allemaal naar hun slaapvertrek.

Ik zal de volgende hoofdstukken maar in een vlugger tempo doorgaan...

Er ontstaat geestdrift; heer WILLEM met z'n zoon DIRK zullen naar Palestina trekken. Vijftig man nemen ze mee; de 17-jarige 'hofjongen' PETER en een paar andere lijfeigenen moeten thuisblijven, en gaan er daarom in stilte van door.

Het leger kruisvaarders komt bij Konstantinopel; hier wordt PETER, de weggeloopte hofjongen, opgevangen; deze vertelt, hoe hij met 'n ordeloze troep onder PETER van AMIENS al vooruit geweest is. PETER wordt schildknaap van Jonker DIRK... Nicea wordt belegerd; in den strijd raakt Jonker DIRK gevangen; PETER vindt op het slagveld een Turk half dood; hij laat hem verzorgen, teneinde van hem te vernemen, waar in de stad de Jonker gevangen gezet kan zijn; de Turk zegt: 'naast de groote moskee.' PETER hoort vertellen, hoe de Turken hun vijanden, als deze te dicht langs de muren wandelen, met ijzeren haken vangen en naar boven sleuren. Hij besluit, zich op zoo'n manier in de stad te laten trekken.

'Reeds den volgenden morgen nam hij zijn maatregelen. Op het bloote lichaam wond hij den tulband van zijn gevangene, verborg zorgvuldig eenige Turksche sieraden, zocht naar een aantal vijltjes, bevestigde deze met een kettinkje onder de oksels zijner armen,

deed ten slotte den mantel van ridder WILLEM om en sloop toen uit de tent.’

Moet ik nu verder gaan, en vertellen, hoe de knappe PETER zijn jongen meester redde; hoe hij later een veldslag door de Christenen doet winnen door bijtijds hulp te halen?

‘Paard noch ruiter *mogen gespaard blijven!*’ had BOËMOND hem toegeroepen; en PETER had zóó netjes z'n boodschap gedaan, dat hij tot ridder werd geslagen. Maar zou de lezer niet zoo goed willen zijn, de rest te gelooven? Ook dat de weggelooopen hofjongen heel netjes met CLARA trouwt?

Lezer, geloof me nu maar; de heer J.G. KRAMER kan niet schrijven; z'n wonderlijk hoofd zit vol met verwarde herinneringen aan zinnen van andere schrijvers; z'n beeldspraak is conventie, maar dan nog bedorven door contaminatie; z'n aanschouwelijkheid is een onbeholpen manier van lijdverwarren. Het is treurig, vooral voor hem; en toch zou het niemand aangaan, als de heer KRAMER niet in het openbaar optrad als kinderschrijver. En hij moet de volle verantwoordelijkheid durven dragen ook, want het boek is een tweede druk. Geloof de heer J.G. KRAMER niet, dat het verschijnen van dat werk een schandaal is? Komaan, laat hij eens antwoorden; ik ben bereid ten overstaan van een commissie, door hem of z'n uitgevers te kiezen, in zijn boek van nog geen 200 bladzijden **500** stelfouten en taalstommiteiten aan te wijzen.

Ach, ach. We zouden ons in school uitsloven om taalonderwijs te geven, en 't maar laten begaan, dat zoo'n zoogenaamd kinderschrijver den kinderen hun Hollandsch àf-leert? We zouden nog beleefd en waardeerd moeten zijn tegen iemand, die onze leerlingen vergiftigde met dèrgelijken kost? Of ze een kiesch briefje moeten thuis-sturen met aanmerkingen, voor 't geval 'n volgende druk.... Laten we liever alle volgende drukken onmogelijk maken; en alle eerste drukken van zulk prulwerk òòk!

Amsterdam.

TH. J. THIJSEN.

De aesthetische opvoeding der jeugd, door J.W. Gerhard. [Overdruk uit 'Studies in Volkskracht, Serie II, No. 4.'] Haarlem, De Erven F. Bohn.

Onder dezen weidschen titel is een brochure van vier vel verschenen. 4 1/2 bladz. handelt in het algemeen over de aesthetische opvoeding, en bevat wat gezeur over een zekeren SCHILLER; de rest van het boekje bestaat uit een totaal onleesbaar soort catalogus van prentenboeken en wandplaten. Ik kan maar niet begrijpen, wat dit boekje nu eigenlijk moet; onze Duitsche naburen worden vervelend als ze over 'kunst' schrijven, maar J.W. GERHARD overtreft ze nog; en wie vervelend over de kunst schrijft, bewijst haar geen dienst.

TH.

De volks-kinderbibliotheek van Nellie, No. 39. Grieksche Mythen en Sagen. De Sage van Oidipoes, naar het Duitsch van Gustav Schwab. 20 Ct. Masreeuw en Bouten, R'dam.

Dit is No. 39 van de 'Volks-Kinderbibliotheek'; ik had zoo'n stil verlangen gehad, dat No. 36 het laatste zou geweest zijn. Maar 'Nellie' is onvermurwbaar, en stuurt telkens weer een nieuw vod de kinderwereld in.

Lustig, aldoor lustig; ze vertaalt maar, ze snoeit maar, ze voorziet van noten, van voorberichten, van preeken, van lieve titels; en zoo sticht ze zich een papieren monument....

Maar het zou véél beter geweest zijn, als NELLIE al de kennis,

al de tijd, al de liefde ook die ze aan deze mislukte Kinderbibliotheek heeft gegeven, wat verstandiger had besteed. Ik zeg dit zóó, om vooral niet te hard te zijn; ook omdat ik het beroerd vind, als het resultaat van iemands werken in zoo'n treurige verhouding tót dat werken staat. Want, eerlijk gezegd: de eerste de beste Streber zonder kennis, en met larie voor liefde kan in z'n snipperuurtjes óók wel zoo'n bibliotheek schrijven! Als er maar genoeg aan te verdienen was.

De sage van 'Oidipoes' is een rare historie, ook nog voor kinderen van 12 jaar en ouder, zal NELLIE gevonden hebben; en ik denk dat zij daarom wat gewijzigd heeft. Zij verzwijgt daarom dat IOKASTE O.'S moeder is; ook aan het weggaan van O. uit Korinthe geeft ze een raren draai.

In 'De Grieksche Sagen' door Prof. C. WITT, uit het Duitsch vertaald door Dr. E. MEHLER, wordt de sage van Oidipus véél eenvoudiger en eerlijker verteld. Ik zal even een gedeelte van NELLIE en een gedeelte door MEHLER citeeren; de lezer zal dan zelf wel zien hoe onlogisch NELLIE, of SCHWAB de zaak gemaakt heeft:

1. Bij NELLIE:

Te Korinthos liet hij den vondeling zien aan koning POLUBOS en zijn gemalin, die, zelf kinderloos, het knaapje aannamen als hun eigen zoon en het met de hartelijkste liefde opvoedden. Slechts weinigen wisten dat hij een vondeling was, en hij zelf was daaromtrent geheel onkundig. Doch eens, toen hij reeds een volwassen jongeling was, verweet iemand die hem benijdde, hem zijn duistere afkomst. POLUBOS en zijn gemalin, door OIDIPOES over dit geval ondervraagd, trachtten hun geliefden pleegzoon zijn verdriet uit het hoofd te praten, maar ze durfden toch niet te bezweren dat hij hun eigen kind was. En hoe zeer hun liefde hem ook troostte, hij kon zich toch niet verzoenen met de gedachte dat hij ver van zijn eigen ouders dwaalde. Stil sloop hij weg uit POLUBOS' paleis, en ondernam den tocht naar Delfoi om het orakel te raadplegen. Het orakel zeide hem niets anders dan dat hij zijn vader zou vermoorden, en bestemd was tot ongeluk en onwillekeurige misdaden.

Gruwelijke angst greep hem aan; en daar het toch wezen kón dat de goede POLUBOS en zijn hartelijke vrouw zijn ouders waren, besloot hij niet meer naar huis terug te keeren, en zodoende de voltrekking van het orakelvonnis onmogelijk te maken.

En ziet, zwervende in de wijde wereld, geraakte hij in twist met een ouderen man, die hem, den koningszoon, door zijn dienaren als een landlooper

liet bejegenen. In dien twist sloeg OIDIPOES zijn tegenstander dood. Het was zijn eigen vader LAIOS, en OIDIPOES wist het niet; vermoedde ook niet dat hiermeê de reeks zijner onheilen begon.

2. Bij MEHLER:

OIDIPUS groeide op en werd fier en sterk. De koning en de koningin hielden veel van hem en waren voor hem als eigen ouders. Hij dacht niet anders, dan dat hij te Korinthe geboren was en hij hoorde ook niet anders. Maar toen hij een jongeling geworden was, kwam hij eens te Delphi en vroeg de Pythia, hoedanig zijn lot zou zijn. De priesteres zeide: Gij zult uw vader dooden en uw moeder tot vrouw nemen.' Toen schrikte OIDIPIUS hevig en hij nam zich voor, nooit meer naar Korinthe terug te keeren, dan kon het onheilspellend orakel nimmer vervuld worden. Hij besteed zijn wagen en liet de paarden loopen, waarheen zij wilden, want elke weg, die niet naar Korinthe leidde, was hem goed. Nu kwam hij aan een vreemd land en daar was een holle weg, waar twee wagens elkaar niet voorbij konden rijden. Terwijl OIDIPIUS door dien hollen weg reed, kwam van de andere zijde een koning aanrijden, die hem beval, stil te houden en hem er eerst door te laten rijden, maar omdat hij zoo trotsch en hoogmoedig was wilde OIDIPIUS hem niet gehoorzamen. Zij wisselden driftige woorden en ten laatste grepen zij naar de wapenen en OIDIPIUS sloeg den koning dood. Maar die koning was LAIOS, de vader van OIDIPIUS, en zoo was dus reeds een gedeelte van het orakel vervuld. Maar OIDIPIUS wist dat niet en reed door, en omdat de vreemde koning den twist begonnen was, speet het hem niet, dat hij hem gedood had.

Een gewoon mensch zal er niet gauw toe overgaan, al de bedenkelijke Grieksche geschiedenissen aan z'n kinderen te vertellen; zal liever wachten tot deze oud genoeg zijn; maar NELLIE is nogal vrijzinnig.

Maar het is een treurig soort van vrijzinnigheid, de sage eenvoudig te *castreeren*, en dat deed NELLIE; en 'k vraag me af, hoe iemand den mond vol kan hebben van het mooie der oude mythen en sagen en ze meteen onherkenbaar maken.

Dit is dus m'n eerste grief tegen NELLIE'S mythen en sagen. Ik heb er nog een: dat ze niet eenvoudiger is gebleven. Het moet den jongen lezer toch *duizelen* van al de feiten en namen, die soms op één bladzijde tegelijk gegeven zijn; zoo komen op blz. 236 tot 242, de eerste hoofdstukjes van 'De Zeven tegen Thèbai' deze namen voor: Adrastos, Argos, Poluneikès van Thèbai, Tudeus, Meleagros, Deianeira, Kaludoon, Hèraklès, Kaludonische everzwijn,

Afroditè, Alkmaioon, Hupsipulè, Ofeltes, Nemea, Thoas, Lemnos, Lukoergos, Archemoros.

Op blz. 270, waar de Sage van de Hèrakliden begint, staan eventjes *deze* namen op de 28 regels:

Hèraklès, Olumpos, Eurustheus, Mukènai, Argos, Alkmènè, Keüks, Trachis, Hellas, Iölaos, Peloponnèsos, Athènai, Dèmofoön, Thèseus, Menestheus.

Is het voor een kind niet om gèk te worden?

En al die namen zijn zoo eigenwijs geschreven! Het zal wel wetenschappelijk zijn, zeker; maar sommige dezer namen zijn waarachtig onherkenbaar. Waarom heeft NELLIE van al de manieren om de Grieksche namen in 't Hollandsch weer te geven juist deze genomen?

Als een kind later eens het woord Athene tegenkomt, of Thebe, waarom mag het die dan niet herkennen?

Wie vorige deeltjes van deze Kinderbibliotheek gelezen heeft, zal de taal van dit deeltje dragelijk vinden. Dat neemt niet weg, dat ze iets raars, iets internationaals heeft, iets onkinderlijks ook:

‘... bestemd was tot ongeluk en onwillekeurige misdaden.’

‘De zucht der burgers om de raadsels te raden, en de ongelukkige afloop van hun pogen, werd tot een ware ramp.’

‘... haar armen om zijn hals werpend’.

‘... de duisternis van het onweder legerde zich om de geheele streek.’

‘Der Broeders tweegevecht.’

‘de hooggezinde jonkvrouw.’

Men zal niet gieren van het lachen bij zulke zinnnetjes; maar keurig Hollandsch is het toch niet.

Ik zal eindigen. Eén grief tegen dit boekje verzwiig ik, omdat anders deze beoordeeling te lang wordt. Ik bedoel het ‘Ons Blaadje’ - karakter.

In een der volgende nummers van ‘De Nieuwe School’ hoop ik

eens eerlijk een woordje te zeggen over het knoei-beweginkje van hyper-sentimenteel-modern-dilettant-paedagogischen aard waaraan de laatste jaren eenige vrouwen zooveel 'doen.'

A'dam.

THIJSEN.

Polemiek.***Aan de Redactie van 'de Nieuwe School'****M.H.*

In aflevering 2-3 van Uw tijdschrift staat een stukje van den heer THUISSEN over mijn 'Tot Ridder geslagen.'

Toevallig kreeg ik het in handen, omdat een collega zoo vriendelijk was, het mij te sturen. De heer TH. *vergat* het.

Toch lees ik, dat hij mij oproept, op zijn geschrijf te antwoorden en mij zelfs voor een commissie wil dagen.

Nu weet ik wel, dat de heer TH. 'niet beleefd en waardeerd' kan of wil zijn, tegen 'zoo'n zoogenaamd kinderschrijver', doch om iemand achter zijn rug uit te schelden, is de handelwijze van een kwajongen.

We zullen dit echter maar op rekening stellen van de jeugd des heeren TH. Hij rekent zich immers tot de 'jongeren'?

De heer TH. vult dan eenige bladzijde met aanhalingen over een boek, in 1897 verschenen, dat mijn eersteling is, ('t welk de heer TH. kan weten) en waarvan *de tweede druk is opgelegd, zonder dat de uitgevers er mij van in kennis stelden, of mij de drukproeven hebben gestuurd.*

Over dit boek spuwt de heer TH. zijn gal uit en gooit er dan woorden uit, als 'dronkemans-logica', 'taalstommiteiten', 'vergiftigen', 'prulwerk', enz.

Mooi is deze manier van doen niet, maar wat doet de *jeugd* niet? Ze werpt graag met slijk, niet waar?

We zullen hierop dan ook niet ingaan; men repliceert, om de lezers in te lichten en niet, om het een of ander waanwijs ventje, dat zich als redacteur opwerpt, tot andere gedachten te brengen. Zoo'n kereltje is daarvoor te onfeilbaar.

Dat mijn 'Tot Ridder geslagen' zwak van compositie is, ik ben de eerste, dit te erkennen, maar, dat het zoo verderfelijk zou zijn,

dat het onze leerlingen ‘vergiftigen’ zou; komaan, dat zal wel een *weinig* overdreven wezen.

De heer TH. gaat er als recensent echter niet op vooruit; vroeger waren zijn critieken veelzijdiger, dan deze laatste. Nu heeft hij blijkbaar, met een potlood in de hand, mijn boek nagekeken, alsof het een taal oefening was. Wat zal hij gelachen hebben, toen hij al die blauwe - of waren het zwarte of roode - streepjes op de bladzijden zag!

En waren het er heusch 500? Niet één meer of minder? U begrijpt, dat zou in het onderhavige geval de schaal geheel naar mijn kant doen overslaan. Het beste is, dat de heer TH. ze eerst nog eens nauwkeurig overteelt.

De heer TH. laat zich ook over mijn ‘wonderlijk hoofd’ uit, maar hoe het met de hersenkas van den heer TH. gesteld is, is mij ook een raadsel.

Ik vrees - ik vrees!

Oordeel zelf.

Hoe hij in 1905 over mij denkt, naar aanleiding van een werkje uit 1897 weten we nu al, maar diezelfde heer TH. heeft in 1901, naar aanleiding van ‘de kajuitsjongen van admiraal Heemskerk’, verschenen in 1900, geschreven, - zoek het maar op, meneer TH.: ‘School en Leven’ van 4 Juli 1901:

‘Paedagogisch is dit boek zeer bekwaam in elkaar gezet; het is voor een onderwijzer een genot, telkens te constateeren: “wat handig brengt-ie er dāt in te pas” en “hè, wat komen ze met-één goed dāt te weten”. Een jongen leert er ongemerkt heel wat voor; ongemerkt en dat is het ware. Daardoor is dit boek *stevig* en véél beter, dan de tallooze kinderverhalen, die met zoo'n verloopend gezicht van “kunst om de kunst” zich willen introduceeren.’

Heb ik gelijk? Is het in het hoofd des heeren TH. niet zeer verward? In 1905 *naar aanleiding van 1897* een ‘zoogenaamd kinderschrijver’, die ‘vergiftigt’; in 1901 *naar aanleiding van 1900* ‘paedagogisch zeer bekwaam’.

Ja, ja, je moet maar durven. Die jeugd, die jeugd! En niet waar, het tijdschrift moet toch vol en het staat maar wāt goed, iemand zoo ongezoeten de waarheid (?) te zeggen!

Ik zal mij daarom bekorten en niet te veel ruimte vragen; ik begrijp, dat de kolommen van Uw tijdschrift voor een man, die 'den kinderen hun Hollandsch áfleert,' te kostbaar zijn; er valt immers nog zoovéel af te breken; u is immers specialiteit in *afbraak*?

Sta mij slechts nog een paar regels voor een enkel verzoek toe; wanneer de heer TH. het verneemt, zal hij ongetwijfeld geen oogenblik aarzelen, er aan te voldoen, en bovendien geloof ik, dat het door tal van zich-noemende-kinderschrijvers ondersteund zal worden.

Welnu. Beleefd en onderdanig verzoek ik u, meneer TH., apostel op het gebied van kinderlectuur, verlaat uw hoog recensentenstandpunt, zet u neer, en schrijf - al is het maar voor één keer - een kinderboek.

Iemand als u, die zoo precies weet, hoe alles behoort te wezen, die zich zoo vaak ergert of zal ergeren aan de prullaria van ons, zoogenaamde kinderschrijvers, zal ongetwijfeld een meesterstuk scheppen.

Dan hebben wij, die in het donker tasten, een licht in de duisternis, ('z'n beeldspraak is conventie', ziet u wel) waarnaar wij zullen opzien. Dan kunnen wij dit kunstgewrocht bewonderen en misschien - voor zoover onze zwakke krachten het toelaten - navolgen.

Dan - Ja, dan!

Dan zal blijken, dat allen, die tot nog toe naam hadden, stumpers waren, maar dat er een reus onder ons is opgestaan, zòo machtig, dat wij niet waard zijn, den grond te kussen, waarop hij loopt.

Dan zal het weerklinken van de Schelde tot den Dollard:

'Nu hebben wij een *kinderschrijver*; de eerste, die onder ons is verzezen en zijn naam is TH. J. THIJSSSEN.

Welaan, meneer TH., haast u, rep u, want denk er aan, die arme kinderen, die door mij en zeker ook wel door anderen, vergiftigd worden, ze kunnen niet wachten, geen dag en geen uur!

J.G. KRAMER.

Amsterdam.

ANTWOORD.

Het adres van den Heer KRAMER stond niet op z'n boek; wij hebben dus de usance gevolgd, en een bewijsnummer van 2-3 naar de uitgevers van zijn boek gestuurd. Die hadden het behooren door

te sturen naar den schrijver. Dat 'kwajongensmanier' kan dus vervallen

Dat de heer J.G. KRAMER zelfs geen drukproeven van den tweeden druk ontving, is ergerlijk; ik ben blij dat mijn beoordeeling deze *onthulling* uitgelokt heeft. Weer een interessante bijdrage tot de kennis van het verschijnen van kinderboeken; ik wist het niet en kon dus alleen den schrijver verantwoordelijk stellen.

Het zinnetje, dat de heer KR. zoo goed is te citeeren, is een heel klein stukje uit m'n beoordeeling in 'Sch. e.L.' van 4 Juli 1901; in die beoordeeling toonde ik aan, dat de Heer KR. slecht schreef; waarom citeert hij *die* zinnetjes niet? De 'Nieuwe School' heeft geen ruimte om van mijn werk van 4 jaar geleden een herdruk te geven; belangstellenden noodig ik uit, dat 'Sch. e.L.' eens op te zoeken, om te zien welk een enorme brutaliteit het van den heer KR. is, nu te beginnen over de ernstige waarschuwing, die ik hem tóen al gaf.

Wat zal ik nu nog antwoorden op al de aardige grofheden van dezen kwaadgeworden auteur, die toch met zooveel zachtheid over z'n 'eersteling' spreekt? DEN HERTOG heeft al eens iets gezegd over 'de onaangenaamheden van het scherprechterschap' op het gebied van kinderlectuur. Met blijmoedigheid neem ik dan ook de 'afstraffing' door den heer KRAMER in ontvangst; de kleine oneenigheid tusschen hem en mij is *eigenlijk* een soort samenwerking. Hoe de menschen nu over onze personen denken, kan ons koud laten; laten wij slechts letten op het heerlijk resultaat van onze samenwerking; het bekend worden van het feit, dat de tweede druk van 'Tot Ridder geslagen' géén goed boek is. Onze wederzijdsche gekrenkte ijdelheden, waarde heer KRAMER, kunnen we wel negeren dan!

THIJSSSEN.